

unde illorum nefaria dogmata redarguere valeamus. Hoc est autem, iniquum de justo; quod est, malum de bono. Catholica igitur fides, ut et tibi et illis resistat, hoc dicit, non prolatum esse malum nisi de bono, et iniquum nisi de justo. Quia prius Angelus et homo, de quibus ista prolata sunt, boni erant utique et justi. Non igitur resistimus Manichæis nisi et a te obtineamus, non esse mala orta nisi ex bonis: nec ea mala substantias esse, sed substantiarum vitia creatarum, quibus deficiunt a bono quoniam mutabiles sunt, eo quod ex nihilo factæ sunt. Hæc est doctrinæ catholicæ sanitas, qua Manichææ pestilentiæ virus expellitur.

XLIV. Unde ille doctor meus, tui etiam mali doctoris ore laudatus Ambrosius, in eo libro quem de Isaac et anima scripsit¹: « Quid ergo est, inquit, malitia, nisi boni indigentia? Et iterum ait, Ex bonis igitur mala orta sunt. Non enim sunt mala, nisi quæ privantur bonis: per mala tamen factum est, at bona eminent. Ergo indigentia boni, radix malitiæ est. » Vides quam vera catholicæ fidei ratione redarguat beatus Ambrosius Manichæos? Vides quemadmodum eos, quamvis in eadem disputatione non nominaverit, tamen ista sententiarum veritate ac brevitate convicerit? Ecce cui homini Dei propter originale peccatum, quod catholicus catholice asseruit, objicis nomine Manichæorum instinctu maledici furoris opprobrium, qui contra suffragium, quod eis tu præstas, tam invictum ad eos debellandos catholicis disputatoribus præbet auxilium. Ille quippe adversus Manichæos clamat, « Ex bonis mala orta sunt: » et adversus eum pro Manichæis tu reclamationes, « Necesse est malum esse, ex quo et per quod malus fructus apparuit: et, Per opus Dei opus diaboli transire non sinitur: et, in dono Dei ra-

¹ Ambrosius in libro de Isaac et anima, c. 7.

dix mali locari non potest: et, Rerum ratio non sinit, ut de bono malum, ac de justo iniquum aliquid proferatur. » Hæc clamas pro Manichæis contra vocem catholicæ veritatis per sacerdotem Dei prolatam; ut si tu audiaris, Manichæi vincant, dicentes, ut alia taceam: « Si rerum ratio non sinit, ut de bono malum aliquid proferatur; » non ergo ex bonis, sicut dicit Ambrosius, sed, sicut nos dicimus, ex mali natura orta sunt mala. Ecce in quantam voraginem decidisti male intelligendo Dominum dicentem, « Arbor bona fructus malos non facit¹: » cum hoc non sit dictum de natura, vel de nuptiis, quas instituit Deus, sed de voluntate hominis bona, a qua non fiunt opera mala.

XLV. Sed ne forte vel tu, vel quispiam dicat, Quomodo de arbore quam facit homo, id est, voluntate bona non fiunt fructus mali; et de natura quam facit Deus, ipsa quæ faciat fructus malos, nascitur arbor mala: quasi aliquid melius faciat homo, unde non possit malus fructus existere; quam est illud quod facit Deus, unde possit mala arbor existere? Ne quis ergo sic erret, audiat diligenter Ambrosium dicentem, « Quid est malitia, nisi boni indigentia? Non enim sunt mala nisi quæ privantur bonis; quia indigentia boni, radix malitiæ est. » Et hinc intelligat ideo esse arborem malam, voluntatem malam; quia defectus est a summo bono, ubi bonum creatum bono creante privatur, ut sit in eo radix mali nihil aliud quam indigentia boni. Arbor autem bona ideo est voluntas bona, quia per ipsam convertitur homo ad summum atque incommutabile bonum, et impletur bono, ut faciat fructum bonum. Ac per hoc Deus auctor est omnium bonorum, hoc est et naturæ bonæ, et volun-

¹ Matth. vii, 18.

tatis bonæ, quam nisi Deus in illo operetur, non facit homo¹: quia præparatur voluntas a Domino.

XLVI. Sed jam ordinem dispositionis meæ video postulare, ut faciam Deo donante, quod tertio loco me facturum esse promisi, hoc est, ut catholicorum, qui fuerunt ante nos, episcoporum sententiis, quascumque rebus de quibus agitur congruentes potuero reperire, vitreas argutias tuas, et fragilia, quibus tibi multum videris acutus et nitidus, argumenta confringam. Quod ab alio aggrediemur exordio, hic istius libri prolixitate conclusa.

¹ Prov. viii, juxta lxx.

LIBER II.

Pelagianorum contra originale peccatum argumenta quinque convellit auctoritate ac sententiis catholicorum doctorum qui ante in Ecclesia claruerunt, episcoporum scilicet illustrium decem, Irenæi, Cypriani, Reticii, Olympii, Hilarii, Gregorii Nazianzeni, Ambrosii, Basilii, Joannis Constantinopolitani, et Innocentii, necnon presbyteri Hieronymi, viri sancti ac pereruditi.

I. Nunc jam mihi aggrediendum est, quod tertio loco posui dispositionis meæ, ut sententiis episcoporum, qui Scripturas sanctas ingenti gloria tractaverunt, tua Julianæ, Domino adjuvante, machinamenta subvertam. Non ut eos ostendam secundum catholicam fidem de originali sensisse peccato; hoc enim jam in primis hujus operis partibus feci, ut inde monstrarem, quot et quantis viris, Ecclesiæ sanctis clarisque doctoribus, Manichæorum crimen impingas; et cum me cupis apud imperitorum decolorare judicia, eos qui catholicam fidem contra hæreticos defenderunt, hæresis nefariæ nomine accuses. Sed nunc argumenta ipsa vestra, quibus agitis ne hominum prima nativitas originali peccato credatur obstricta, eloquiis sunt redarguenda sanctorum. Quos oportet ut populi christiani vestris profanis novitatibus antepoant, eisque potius eligant adhærere quam vobis.

II. Hæc sunt certe velut capita argumentorum quasi formidanda vestrorum, quibus terretis infirmos, et minus quam contra vos expedit, sacris Litteris eruditos. Dici-